



EUROOPAN  
KOMISSIO

Bryssel 18.5.2016  
COM(2016) 334 final

Suositus

## **NEUVOSTON SUOSITUS**

**Latvian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta  
sekä samassa yhteydessä annettu Latvian vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva  
neuvoston lausunto**

## Suositus

### NEUVOSTON SUOSITUS

#### **Latvian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta**

#### **sekä samassa yhteydessä annettu Latvian vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97<sup>1</sup> ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen<sup>2</sup>,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat<sup>3</sup>,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen<sup>4</sup>, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoitusemekanismia koskevan kertomuksen<sup>5</sup>, jossa se katsoi, että Latvia ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta<sup>6</sup>. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016. Koska Latvia kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat

---

<sup>1</sup> EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

<sup>2</sup> COM(2016) 334 final.

<sup>3</sup> P8\_TA(2016)0058, P8\_TA(2016)0059 ja P8\_TA(2016)0060.

<sup>4</sup> COM(2015) 690 final.

<sup>5</sup> COM(2015) 691 final.

<sup>6</sup> COM(2015) 692 final.

talous- ja rahaliitossa vahvasti yhteydessä toisiinsa, Latvian olisi varmistettava, että kyseiset suositukset pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.

- (2) Latviaa koskeva vuoden 2016 maaraportti<sup>7</sup> julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Latvian edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa.
- (3) Latvia toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 14 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon niihin liittyvät maakohtaiset suositukset. Kuten asetuksen (EU) N:o 1303/2013 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.<sup>8</sup>
- (5) Vuoden 2016 vakausohjelmassaan Latvia on pyytänyt mahdollisuutta poiketa väliaikaisesti keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä edellytetyltä sopeutusuralta 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017, jotta voidaan ottaa huomioon merkittäviä rakenneuudistuksia, joilla on positiivinen vaikutus julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyyteen, erityisesti parhaillaan toteutettavan, vuosien 2014–2020 terveydenhuoltostrategiaan perustuvan terveydenhuoltoalan uudistuksen osalta. Vakausohjelmassa esitetään lyhyesti tarkemmat tiedot uudistuksesta. Tavoitteena on nostaa terveydenhuoltoalan julkinen rahoitus 4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2020 mennessä, kun se oli 3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015. Uudistuksen odotetaan parantavan työllisyyttä 0,6 prosenttia ja kasvattavan BKT:tä 2,2 prosenttia vuoteen 2023 mennessä, millä on positiivinen vaikutus julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyyteen. Arvio myönteisestä vaikutuksesta kasvuun ja julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyyteen vaikuttaa uskottavalta. Latvian voidaan tällä hetkellä katsoa täyttävän pyydetyn väliaikaisen poikkeaman edellytykset vuonna 2017, edellyttäen että se toteuttaa sovitut uudistukset asianmukaisella tavalla, mitä seurataan eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa. Sallitun väliaikaisen poikkeaman suuruus riippuu kuitenkin siitä, noudatetaanko vähimmäisvertailuarvoa (joka on 1,7 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen). Tämän perusteella väliaikaisen poikkeaman suuruutta voidaan komission kevään 2016 talousennusteen mukaan lisätä 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017.
- (6) Latviaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Vuoden 2016 vakausohjelman mukaan hallitus suunnittelee julkisen talouden rahoitusaseman asteittaista parantamista 0,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Suunnittelussa sopeutusurassa kohti julkistalouden keskipitkän aikavälin tavoitetta, joka on 1 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, otetaan huomioon pyydetty poikkeamat, jotka liittyvät eläkejärjestelmän systemiseen uudistamiseen

<sup>7</sup> SWD(2016) 82 final.

<sup>8</sup> COM(2014) 494 final.

vuosina 2017 ja 2018 ja terveydenhuoltosektorin merkittävään rakenteelliseen uudistukseen vuosina 2017–2019. Vakausohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan nousevan 40 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja supistuvan sitten 38 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2018. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2017 eteenpäin, ei kuitenkaan ole vielä riittävästi täsmennetty. Komission kevään 2016 talousennusteen perusteella kokonaisarviointi osoittaa, että on olemassa riski jonkinasteisesta poikkeamasta vuonna 2016, ja jos politiikkaa ei muuteta, vuosina 2016 ja 2017, kun molemmat vuodet otetaan huomioon. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella, että Latvian odotetaan pitkälti noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tarvitaan kuitenkin lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan vaatimusten noudattaminen vuonna 2016.

- (7) Työvoiman tarjontaa vähentää työikäisen väestön supistuminen, ja palkkojen nousu ylittää tuottavuuden, mikä uhkaa kustannuskilpailukykyä. Sen vuoksi tarvitaan toimenpiteitä työllistyvyyden parantamiseksi ja inhimillisen pääoman kehittämiseksi, jotta kilpailukykyä voidaan tukea.
- (8) Köyhyys- ja syrjäytymisriskiaste on Latviassa EU:n korkeimpia. Valmistelut vähimmäispalkkatason käyttöön ottamiseksi ovat meneillään, mutta aloitteen toteuttaminen on epävarmaa ja sen yleistä soveltamisalaa kavennetaan julkiselle taloudelle aiheutuvien kustannusten vuoksi. Lisäksi sosiaalietuuksien riittävyys ei ole parantunut vuoden 2009 jälkeen, mikä estää köyhyyden tehokkaan vähentämisen. Vähimmäistoimeentulouudistuksen odotetaan vähentävän nykyistä sosiaalietuuksien hajanaisuutta ja kannustavan työllistymiseen.
- (9) Aktivointitoimenpiteiden kattavuus on alhainen etenkin pitkäaikaistyöttömien keskuudessa. Yhdessä huonojen terveystalvelujen ja riittämättömien sosiaalitalvelujen kanssa tämä haittaa tehokasta paluuta työmarkkinoille. Lisäämällä aktivointitoimenpiteisiin osallistumista voitaisiin parantaa työllisyyttä.
- (10) Suurella osalla väestöstä on täyttymättömiä terveydenhuoltotarpeita, koska terveydenhuoltojärjestelmän julkinen rahoitus on niukkaa, järjestelmässä on rakenteellisia heikkouksia, talvelujen käyttäjiltä peritään suuria maksuja ja kustannustehokkuus ei ole paras mahdollinen. Vaikka terveydenhuoltotalvelujen saatavuudessa on asetettu etusijalle lääketieteellisesti kriittiset tapaukset, taloudellisten resurssien puute rajoittaa talvelujen tarjontaa yleensä.
- (11) Latviassa on edistytty korkeakoulujärjestelmän uudistamisessa ottamalla käyttöön laadun palkitsemiseen tarkoitettuja kannustimia ja riippumaton akkreditointijärjestelmä. Ammatillista koulutusta olisi sen sijaan kehitettävä erityisesti uudistamalla opetusohjelmia ja laatimalla sääntelykehys oppisopimuskoulutuksen tyyppisille järjestelmille niiden laadun ja saatavuuden parantamiseksi. Työmarkkinaosapuolet voivat osallistua oppisopimuskoulutuksen tyyppisten järjestelmien kehittämiseen, kuten ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa kaavaillaan.
- (12) Investointeja haittaavat innovointiin liittyvät ongelmat, liiketoimintaympäristön puutteet ja työvoiman supistuminen. Innovaatiotoiminnan heikkous ja tutkimusjärjestelmän hajanaisuus vaikeuttavat Latvian nopeaa ja tehokasta siirtymistä kohti suuremman arvonlisäyksen tuottavia ja osaamisvaltaisempia

toimialoja. Muita investointien esteitä ovat heikko sijoittajansuoja maksukyvyttömyysjärjestelmää sovellettaessa sekä julkishallinnon tehottomuus.

- (13) Hallitus on toteuttanut toimenpiteitä julkisen tutkimusjärjestelmän hajanaisuuden vähentämiseksi, sen laadun parantamiseksi ja yrityssektorin innovointikapasiteetin lisäämiseksi. Edistymisestä huolimatta sekä julkiset että yritysten investoinnit tutkimukseen ja innovointiin ovat EU:n keskiarvoon verrattuna erittäin vähäisiä. Tutkimusjärjestelmän kehittämistä on jatkettava samalla kun lisätään tutkijoiden määrää ja parannetaan tutkimuksen laatua. Älykkääseen erikoistumisstrategiaan perustuvien uudistusten täysimittainen toteuttaminen ja kaikkien olemassa olevien politiikkavälineiden täysimääräinen käyttö kannustaisivat yksityisiä investointeja innovointiin.
- (14) Yritykset katsovat maksukyvyttömyysjärjestelmän haittaavan investointeja, koska varojen takaisinperintäaste on alhainen eikä maksukyvyttömyysmenettelyn selvittäjiä juuri valvota.
- (15) Latvia on toteuttanut useita onnistuneita aloitteita oikeusjärjestelmän tehokkuuden ja laadun parantamiseksi. Julkishallinnon työntekijöille tarkoitettu eturistiriitojen ehkäisyjärjestelmä on kattava, mutta myös monimutkainen ja jäykkä, ja siinä painotetaan sääntöjen muodollista noudattamista enemmän kuin yksittäistapauksiin liittyviä ansioita. Lisäksi korruptiontorjuntavirastoa ovat heikentäneet sisäiset jännitteet, jotka ovat haitanneet viraston toimintaa ja horjuttaneet yleisön luottamusta siihen sekä vähentäneet viraston halukkuutta antaa merkittävillä tapauksilla näkyvyyttä.
- (16) Julkishallinnon yleinen tehottomuus, joka johtuu pitkälti henkilöstön suuresta vaihtuvuudesta, julkishallinnon uudistusten viivästymisestä ja heikosta projektinhallinnasta, ei edistä suotuisan investointiympäristön kehittymistä. Julkisen sektorin palkkoja ei ole kunnolla sidottu tehtäviin.
- (17) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Latvian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Latvialle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Latvian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.
- (18) Neuvosto on tutkinut vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto<sup>9</sup> ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

SUOSITTAA, että Latvia toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

- 1. varmistaa, että poikkeaminen sopeutusuralta kohti julkistalouden keskipitkän aikavälin tavoitetta rajoitetaan vuosina 2016 ja 2017 eläkejärjestelmän systemiseen uudistamiseen liittyvään sallittuun määrään ja terveydenhuoltosektorin merkittävään rakenteelliseen uudistukseen; kaventaa pienituloisten palkansaajien verokiilaa

---

<sup>9</sup> Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

hyödyntämällä kasvuystävällistä verotuksen painopisteen siirtämistä kohti ympäristö- ja kiinteistöverotusta sekä parantamalla verosäännösten noudattamista;

2. parantaa sosiaalietuuksien riittävyyttä ja vauhdittaa toimenpiteitä, joilla autetaan löytämään työpaikka ja säilyttämään se, muun muassa parantamalla aktivointitoimenpiteiden kattavuutta; vauhdittaa ammatillisen koulutuksen opetusohjelmien uudistusta, ottaa työmarkkinaosapuolten avustuksella käyttöön oppisopimuskoulutuksen tyyppisiä järjestelmiä koskevan sääntelykehyksen ja lisää tällaisen koulutuksen tarjontaa; parantaa terveydenhuoltojärjestelmän saatavuutta, laatua ja kustannustehokkuutta;
3. jatkaa tutkimuslaitosten kehittämistä ja kannustaa yksityisiä investointeja innovointiin; vahvistaa eturistiriitojen ehkäisyjärjestelmää ja ottaa käyttöön kaikille julkishallinnon työntekijöille tarkoitetun yhteisen sääntelykehyksen; parantaa maksukyvyttömyysmenettelyn selvittäjien tilivelvollisuutta ja julkista valvontaa.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta  
Puheenjohtaja*